

Baraba razbojnik.

Egzegetske bilješke.

Dr. Rudolf Schütz.

Kad u evanđeljima čitamo onaj prizor, u kojemu je Pilat usporedio Isusa s Barabom, moramo se i ne htijući začuditi, kako su Židovi mogli zatražiti, da im dade Barabu, a Isusa da raspne. Razumije se, da zloba narodnih vođa može donekle protumačiti neočekivanu odluku židovskog mnoštva. No to ne daje dovoljan psihološki tumač. Dodaje se obično i to, da su svećenici i narodni starješine novcem potkupili stanoviti broj vikača.¹ Ako je i bilo tako, što se međutim ne da dokazati, nije to bio glavni uzrok Barabina oslobođenja. Nama se čini, da evanđeoski tekstovi daju za potpuno razumijevanje toga prizora dosta svijetla, tako da se on još i danas može približno ustanoviti.

Unapred velimo, da se tu nipošto ne radi o nekoj rehabilitaciji Barabe. Želimo samo iznijeti neke podatke iz sv. Pisma, po kojima se može bolje razumjeti, zašto je židovsko mnoštvo uopće došlo do toga, da bira između Isusa i Barabe, i koji je bio onaj glavni motiv, što je izbor odlučio u korist Barabe.

Najprije nekoliko podataka o samoj Barabinoj osobi, prema sinopticima. Poslije ćemo nadovezati sve ono, što se za pravo tumačenje naše scene može naći u opisima evanđelista. Na koncu ćemo se osvrnuti na sud sv. Ivana o Barabi.

I.

U prvom se evanđelju veli za osobu Barabinu samo jedno: on je bio *vinctus insignis*. U grčkom *ἐπίσημος* znači najprije nešto, što je obilježeno posebnim znakom. Zatim: izvanredan, poseban, slavan. Rijetko se upotrebljava u zlom smislu. Lagrange² prevodi ovaj pridjev sa *célèbre*. Zabilježimo usput i to, da se Baraba kod Mateja ne naziva razbojnikom.

Marko i Luka daju nam više podataka o Barabi. Kod njih saznajemo zašto je Baraba uopće došao u tamnicu. Tako nam veli sv. Marko (15, 7) „da je Baraba bio zatvoren s nekim buntovnicima. Ne veli ništa o svrsi i opsegu te bune. Buntovnici su *στασιασ εἰς* njihova buna *στρατοῦς* Teško je tu misliti na kakav razbojnički prepad. Takva se stvar ne nazivlje bunom ili ustankom, nego raz-

¹ Tako je to na pr. izneseno u filmu *Golgota*. Slično Knabenbauer u svom komentaru (*Evangelium secundum s. Matthaeum*, t. II, p. 500) oprezno veli, da su vode potaknuli mnoštvo na poznati izbor »promissis, minis, forte etiam pecuniis distributis...«

² *Evangile selon saint Matthieu*, p. 519.

bojstvom. Posebno se predbacuje ovim buntovnicima, da su učinili ubijstvo.³ Prema samome tekstu mogli bi zaključiti, da je bila ubijena samo jedna osoba i da to ubijstvo nije možda počinio sam Baraba, nego njegovi drugovi, odnosno njegovi drugovi s njim. Može se međutim φόνος shvatiti i kao pokolj. Onda je stvar dakako malo drukčija.

Kod Luke (23, 19) vidimo, da je Baraba bio bačen u zatvor baš zbog ubijstva, što ga je on počinio, i zbog ustanka. Treći sinoptik ne spominje ostalih buntovnika: (*Barabbas*) *erat propter seditionem quandam factam in civitate et homicidium missus in carcerem*. Nažalost ni Luka ne daje nikakvih bližih podataka o tom ustanku. Doznajemo od njega jedino to, da se ustanak dogodio u gradu Jeruzalemu, a to još više isključuje, da se ovdje radi o razbojničkom prepadu. Jer, kad se uzme u obzir, da je Jeruzalem bio i utvrđen i opskrbljen rimskom vojničkom posadom, jedva se može zamisliti, da bi se kakva razbojnička banda usudila napraviti prepad na takav grad.

Prema sinopticima dobivamo o Barabi sliku, da je to bio čovjek, koji je s nekim buntovnicima bačen u tamnicu zbog nekakva ustanka. Po svoj prilici je on sam bio vođa toga ustanka, jer sv. Matej veli za njega, da je bio glasovit. Ni Marko ni Luka ne nazivlju ga međutim razbojnikom.

Teško je odrediti, o kakvoj se buni ili ustanku tu radilo. No iako nemamo o tome točnih podataka, možemo bez straha postaviti hipotezu, da se radilo o nekakvoj uzbuni proti Rimljanima. Židovi su već dulje vremena skučeni pod rimskim jarmom. (Svaki čas imadu neprilika sa strane rimskih vlasti i njihove otačke tradicije dolaze sve više u opasnost. To sve opširno opisuje povjesnik Josip Flavije, a imade o tom stanju stvari dosta tragova i u samom sv. Pismu. U takvoj su se atmosferi organizirali t. zv. *sicarii*, koji su se svim silama zalagali za potpunu teokraciju. Oni su radije sve podnosili, nego da moraju priznati nekoga drugog osim Boga za gospodara.⁴ Bilo je tada po Palestini manjih atentata, manjih ustanka i pokušaja, da se strese rimski jaram. Tada su se Židovi branili od invazije Rimljana slično kao danas Arapi od invazije Židova. Povjesni izvori dakako nijesu zabilježili svih tih događaja. (Cf na pr. Act. 5, 36 sq).

Ne može dakle znati, koliko je takvih manjih ili većih ustanka bilo. No može se reći sa sigurnošću, da su svi ti pokreti bili primani sa strane samih Židova sa simpatijom. Rimljani su bili za

³ Iz latinskog bi prijevoda zaključili, da je samo Baraba učinio ubijstvo. No iz originala se vidi, da su i drugi kod toga ubijstva sudjelovali: οἱ τινες ἐν τῇ στάσει φόνος πεποιήκεισαν.

⁴ Cf *Ant.* 18, 1—2.

njih *injusti agressores*, štoviše *injusti occupatores Terrae Sanctae*, i zato su Židovi dakako nastojali, da ih se riješe što prije i što temeljitije. K tome se mora još dodati njihovo nacionalističko shvaćanje mesijanizma. Za njih Mesija nije imao biti Kralj mira, trpljenja i poniznosti, nego osloboditelj Palestine, koji će svladati sve narode i nametnuti svima gospodstvo Izraelaca. U takvim se okolnostima razvila kod tadašnjih Židova neka psihoza revolte i nezadovoljstva. Na sve su strane očekivali, da se jednom već pojavi očekivani Mesija. Ako bi se gdje pokazao kakav odvažniji ili nestrpljiviji Židov i nastojao oko sebe sakupiti vojsku, mogao je biti siguran, da će ga pratiti simpatija njegovih sunarodnjaka. S jedne kom simpatijom primali su Židovi tada i svaki drugi manji pokušaj, da se okrenji vlast Rimljana.

Ustanak, kome je Baraba bio na čelu, ima se shvatiti u tom svijetlu povjesnih činjenica. Dakako da u ovakvim okolnostima Baraba nije više obični *latro*, nego neki narodni junak, koji je privukao na se pažnju i ljubav množstva.⁵

Prije nego što prijedemo na razvoj događaja, po kojem je Baraba pušten na slobodu, možemo još spomenuti, da su neki pokušali poistovjetovati Barabin ustanak s onom pobunom, što je nastala u Jeruzalemu zbog građnje vodovoda. Pilat je naime htio sagraditi vodovod, a za pokriće troškova kanio je utrošiti jedan dio hramskog novca. U narodu je nastala uzbuna. Pilat je obukao u građansko odijelo više svojih vojnika, koji su na dani znak počeli ubijati bundžije. Tu je zgodu zapisao Josip Flavije.⁶ On doduše ne spominje, da su tom zgodom i Židovi nekoga ubili, ali je to posvema vjerojatno, pogotovo zbog okolnosti, što su vojnici bili u građanskom odijelu. A pobuna je bez sumnje imala i nekoga vođu. Možda Josip Flavije prešućuje eventualne žrtve sa strane Rimljana, da rimskim čitačima svoje povijesti ne učini svoj narod manje simpatičnim. Neki⁷ štoviše misle, da se ta pobuna spominje i kod Luke 13, I. No to se ne može ustvrditi sa sigurnošću.

II.

Toliko o Barabinoj osobi, kako nam je prikazuju sinoptici. A sada nam se nužno nameće pitanje: kako je uopće došlo do toga, da su Židovi imali birati između Isusa i Barabe?

Prigodom Pashe bi prokurator obično dao slobodu jednom sužnju prema izboru samih Židova. To nam potvrđuju sva četiri evanđelista. (Mt. 27, 15; Mr. 15, 7; Luc. 23, 17 i Joa. 18, 39). Iz

⁵ Lagrange, *op. cit.*, p. 519: On le tenait probablement comme une sorte de héros national.

⁶ Cf *Ant.* 18, *De bello jud.* 2, 8.

⁷ Cf Knabenbauer, *Evangelium secundum s. Marcum*, p. 407.

Matejeva i Markova prikaza se vidi, da je to već bio ustaljeni običaj. Luka veli štoviše: *necesse autem habebat dimittere eis per diem festum, unum*. Povjesničari Novoga Zavjeta obično drže, da je taj običaj bio posvema židovski, kao neka uspomena na oslobođenje iz Egipta; zadržali su ga i Rimljani, da barem donekle izadu ususret Židovima. Drugi opet nazrijevaju u tome običaj, što su ga uveli sami Rimljani, da se njihov jaram ne bi učinio Židovima previše teškim.⁸ No u tom bi slučaju nalazili slični običaj jamačno i po drugim ostalim provincijama. U povjesnim dokumentima međutim o tome nema ni traga. Jedino evanđelja znadu za taj običaj. Sigurno je svakako to, da je u Jeruzalemu na Pashu prokurator Židovima puštao na slobodu jednoga sužnja. Da se radilo o blagdanu Pashe, vidi se iz Ivanova teksta: 18, 39: *est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in Pascha*.⁹ No koga bi prokurator puštao na slobodu prigodom Pashe? O tom nas izvještavaju prva dva sinoptika. Matej (27, 15) veli, da bi prokurator puštao na slobodu tom zgodom *quem voluissent*, a Marko (15, 6) *quemcumque petissent*. Inicijativa je dakle ležala u rukama samih Židova.

Pogledajmo sada, kako su se Židovi poslužili ovim privilegijem prigodom one Pashe, na koju je zaklano pravo vazmeno Janje. Evanđelisti pripovijedaju ovu zgodu s više pojedinosti. Kod tumačenja svih tekstova moramo se dakako držati načela, da svi evanđelisti nužno ne kazuju svega, ali da među njihovim opisima ne može biti protuslovlja.

Uoči Pashe ujutro dolazi mnoštvo pred Pilatovu palaču i traži, da mu se pusti jedan sužanj, prema običaju. Da je mnoštvo Židova ovdje imalo inicijativu, jasno slijedi iz Markova prikaza: *et cum ascendisset turba coepit rogare, sicut semper faciebat illis*. (Mr. 15, 8). Jasno je, da se Židovi ovdje hoće poslužiti onim privilegijem o oslobođenju uznika na Pashu. Prokurator bi puštao na slobodu onoga, koga bi Židovi sami zatražili. Prema tome jedva možemo zamisliti, da su Židovi došli pred Pilata i samo neodređeno vikali: Pusti nam kojega sužnja! Naprotiv sve govori u prilog tome, da su imali u ustima određeno jedno ime, a to je u ovom slučaju bio glasoviti Baraba. A glasovit im je bio jamačno ne zato, što je bio običan kakav razbojnik, nego zbog drugih razloga. Mi smo in gore ukratko iznijeli.

Obično se međutim drži, da je Pilat sam predložio dvije osobe, između kojih su sebi Židovi mogli izabrati jednu. Prema riječima, što ih je zabilježilo Matej (27, 17): *Congregatis ergo illis, dixit*

⁸ Cf Knabenbauer, *Ev. sec. s. Mat.*, p. 497.

⁹ Možda riječi: *est autem consuetudo vobis*, govore također u prilog onoj teoriji, koja vidi u tom puštanju sužnja židovski običaj

Pilatus: Quem vultis dimittam vobis: Barabbam, an Jesum qui dicitur Christus? Ako je Pilat sam predlagao osobe, onda bez sumnje nije mogao uz Krista predložiti glasovita kakva narodna junaka, jer je tako bio manje siguran, da će spasiti Isusa. No, ovakvo se shvaćanje protivi očito Markovu tekstu, gdje se vidi, da su Židovi sami došli i zatražili, da im se učini prema običaju. Između Pilatovih riječi kod Mateja i početka rečenice, koja veli: *Congregatis ergo illis*, mora se umetnuti sve ono, što su Židovi vičući tražili od Pilata i što je naveo drugi sinoptik. A molba Židova, ponovno naglašujemo, nije mogla biti onako bezlična, jer puštanje sužnja nije za njih sigurno bila neka zabava nego sredstvo, da se oslobode iz tamnice oni, koje bi narod zbog kakva razloga sam htio.

Uostalom nazočnost mnoštva pred Pilatovim stanom može se najbolje i shvatiti tako, da je to mnoštvo došlo baš radi toga, da se udovolji njihovoj molbi, prema običaju. Sve doonda evanđelisti govore samo o članovima sinedrija i njihovim slugama. Da ne bi možda tko mislio, da je to hipoteza onoga, kojemu je to potrebno radi posebnog tumačenja Barabinog slučaja, navest ćemo ovdje potpuno identično mišljenje Knabenbauera.¹⁰ On pokazuje, kako nema protuslovlja između Matejevog i Markovog prikaza. Zato veli: »Immo haec Marci narratio optime pandit quomodo subito turbae appareant coram palatio Pilati, cum eousque etiam apud Matthaeum de solis synedristis qui per ministros Jesum adduxerunt sermo fuerit. Turbae itaque pro more tempore statuto conveniunt, ut unum ad diem festum in libertatem vindicent. Ea itaque occasione magnus fit populi concursus. Etiam apud Lucam tum demum plebis fit mentio, cum iam in eo est ut Jesus simul cum Barabba populo sistatur (23, 13 sq). Ioannes quidem Pilatum loquentem facit: est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in pascha (18, 39), neque tamen eo modo probatur ipsum procuratorem, non plebem, rem proposuisse. Nam eo loco manifestum est Ioannem pluribus omissis breviter narrare«.

U času dakle, prije nego što je došlo do izbora između Isusa i Barabe, opći je položaj kod Pilata bio ovaj: sinedristi su doveli Isusa Pilatu. Ovaj ga uzalud pokušava spasiti. Uto dođe pred palaču mnoštvo i zatraži, da mu se prema starom običaju pusti sužanj i to ovaj puta glasoviti Baraba. U tome je mnoštvu jamačno bilo nekoliko vikača-voda, koji su sačinjavali jezgru čitavoga mnoštva. Mnoštvo se moglo dosta naglo uvećati, jer je to bilo u doba velike navale stranaca. Istočnjaci se brzo zaustave, gdje god opaze kakvu gomilu ljudi. Tako je moglo biti i ovaj puta pred Pilatovom palačom.

¹⁰ *Ev. sec. s. Marcum*, p. 407—408.

Do Pilatovih je dakle ušiju došla želja Židova, da im pusti na slobodu Barabu. No Pilat u isti mah hoće spasiti Isusa. Pokušava zadnje sredstvo: apel na sakupljeni narod. Znao je dobro po svojim službenim izvjestiteljima, da Isus zapravo imade u narodu mnogo simpatija. Mogao je to zaključiti ako iz ničega drugog, a ono iz velikog mnoštva, što se obično okupljalo tamo, gdje se nalazio neobični Prorok. A znao je i to, kako izričito spominju evanđelisti, da su svećenici i narodni poglavice dali uhvatiti Isusa iz zavisti. Ta je spoznaja mogla potaknuti Pilata, da narodu predloži samoga Isusa, tako da se On okoristi pashalnim privilegijem, mjesto Barabe.

No i ta je zadnja nada izdala Pilata. Prije nego što je došlo do konačne odluke, morao je prekinuti sjednicu (Mt. 27, 19), jer je dobio poruku od svoje žene, da ništa na žao ne učini ovom Pravedniku. Dotle su svećenici i narodni poglavice agitirali među mnoštvom, da svakako zatraže Barabu, a ne Isusa. Kad se Pilat povratio na poprište, ponovno ih je zapitao: *Quem vultis dimittam vobis?* Prema Marku postavio je također i jednostavno pitanje: *Vultis dimittam vobis regem Judaeorum?* Ovi su pregovori po svojoj prilici potrajali neko vrijeme. Konačno je mnoštvo došlo do okrutnoga svoga rezultata: odabrali su Barabu, a predali propasti Isusa, velikoga dobročinitelja i Proroka. Isus, s blagom svojom naukom, im nije bio po čudi; oni su očekivali drugog Mesiju. Baraba je bio mnogo bliži tome nacionalističkom idealu. Stoga je došlo do žalosnoga onog jedinstva u mnoštvu, kako to opisuje sv. Luka: *exclamavit autem universa turba: Tolle hunc, et dimitte nobis Barabbam.* Pilat još pokušava produljiti pregovore, ali uzalud: *et Pilatus iudicavit fieri petitionem eorum.* Sve se to odigralo, kako izgleda, u nazočnosti samoga Isusa. Barem posljednji dio ovih pregovora, jer Židovi viču *tolle hunc*, uzmi ovoga, Baraba je međutim negdje u tamnici. I na koncu sv. Luka još jednom iznosi kontrast između Isusa i Barabe: Pilat im je pustio čovjeka ubojicu i buntovnika, *Jesum vero tradidit voluntati eorum.*

III

Nigdje dosada nijesmo susreli nijednog svjedočanstva, da je Baraba bio razbojnik. Otkuda mu dakle to ime, pod kojim je obično poznat? Uzeto je iz dobrog izvora, kod sv. Ivana. Pisac četvrtoga evanđelja ostavio je Barabi ovu posjetnicu: *Barabbas — latro.* Prema četvrtom je evanđelju (18, 39 sq) također predložio Pilat Židovima samo Isusa, da se spusti na slobodu: *Vultis ergo dimittam vobis regem Judaeorum? Clamaverunt ergo rursus omnes dicentes: Non hunc, sed Barabbam. Erat autem Barabbas latro.*

Jedini dakle sv. Ivan veli za narodnog junaka židovskog, da je bio razbojnik, *latro*, *ληστής*. Kako da to dovedemo u sklad sa sinopticima? Nama se čine dva moguća riješenja. Sve ovisi o tome, kako se uzme riječ *ληστής*. Ako je uzmemo u doslovnom smislu,

onda se radi o običnom razbojniku, t. j. o čovjeku, koji sam ili s družbom ubija i napada putnike i mirne stanovnike, pa živi od plijena i grabeža. Takav je razbojnik mogao biti i Baraba. Ništa se kod sinoptika tome ne protivi. Jer sve ako ga prva tri evanđelja i ne nazivlju razbojnikom, nego iznose samo, kako je učinio ustanak, ipak je Baraba mogao biti osim toga i razbojnik, koji je ovaj puta imao poslužiti sa svojom družbom kao udarna četa proti Rimljanima. No ako je Baraba doista bio razbojnik u izloženom smislu riječi, onda nije zacijelo njegov razbojnički karakter bio *objectum formale* za Židove, kad su ga tražili od Pilata. Mogli su ga tražiti jedino kao borioca za narodnu židovsku stvar. Baraba je razbojnik bio za tadanje Židove pokriven zaslugama i simpatijama Barabe narodnog mučenika.

No ima još jedna mogućnost. Riječ *ληστής* može se upotrijebiti i u prenesenom smislu: za čovjeka, koji je imao posla s tamnicom, koji je nekoga ubio, možda bio blizu smrtne kazne itd. Ukratko može ta riječ označivati čovjeka, koji je, općenito govoreći, učinio nešto nasilno, protuzakonito, krvoločno. Pojam se ne mora pobliže determinirati. Slično se i kod nas upotrebljava na pr. riječ lopov za čovjeka, koji nije nužno morao baš nešto ukrasti; nego je prefrigan, prevejan, sebičan.

Može li se ovakav smisao riječi *ληστής* primjeniti na Barabu? Nama se čini, da može. Evo zašto: Sv. Ivan je napisao svoje evanđelje oko sedamdeset godina nakon opisanoga događaja. U tradiciji se teško sačuvalo mnogo podataka o Barabi. Poznija su pokoljenja zapamtila glavnu njegovu osebinu, koja ga je razlikovala od Spasitelja: Baraba je bio omrljan ljudskom krvlju, a Isus je bio nevini Jaganjac, dobročinitelj ljudi. Nije na koncu ni bilo potrebno, da se previše zna o toj sporednoj ličnosti iz evanđelja. Prema tome je mogao sv. Ivan ukratko obilježiti Barabu time, što ga je nazvao razbojnikom: *erat autem Barabbas latro*.

No to je po sebi još dosta slab razlog, da se *latro* može kod Ivana uzeti u širem smislu. Ima još jedan argumenat, a taj nam se čini mnogo odlučnijim. Kod sinoptika se, barem kod Marka i Luke, vidi kako oni naglašuju negativne strane Barabine, da tim crnija ispadne odgovornost Židova. Osobito se to vidi od Luke. Kad je Pilat već svršio pregovore s mnoštvom, još jednom čitamo u trećem evanđelju (23, 25), kako je Baraba zbog ubijstva i ustanka bio bačen u tamnicu. A toga je Pilat pustio na slobodu, dok je Isusa predao samovolji Židova. Pišući s takvom tendencijom, sv. Luka bi sigurno uzeo sve negativne elemente, što ih je samo mogao imati pri ruci. Zar mu ne bi sjajno poslužila činjenica, što je Baraba inače bio obični razbojnik? No Luka ipak ne veli, da je Baraba bio razbojnik.

Ne možemo se sa sigurnošću odlučiti za jednu ili drugu mogućnost. Svakako je sigurno barem to, da Židovi nijesu tražili Ba-

rabu zato, što je možda bio razbojnik, nego zato, što je učinio sa svojim pomagačima djelo, koje je godilo narodnom ponosu Židova.

Gore izloženo tumačenje se, po našem mišljenju, obazire na sve zahtjeve evandeoskih tekstova, a ujedno daje potpuniji psihološki tumač čitavoga onog prizora, u kojemu su Židovi imali birati između Isusa i Barabe. Židovi dolaze pred Pilata i traže Barabu. Ovaj međutim hoće uz Barabu predložiti Isusa, jer je znao, da i Isus ima svojih prijatelja među Židovima. Pilatovo je nastojanje međutim propalo. Barabina je popularnost bila veća, a djelovalo je bez sumnje i nagovaranje svećenika. (Cf Mt. 27, 20; Mr. 15, 11). Masa se prevarila, kako to često biva, pogotovo ako je zaslijepljena kakvom strasti, kao na pr. baš u ovom slučaju.

Prizor se naprotiv ne može nikada potpuno shvatiti, ako se polazi sa stanovišta, da je sam Pilat prvi predložio i Barabu i Isusa za oslobođenje. Ako je ozbiljno htio osloboditi Isusa, nije osim njega morao predložiti i Barabu. A Matej još osim toga veli, da je Baraba bio *insignis, glasovit*. Pilat bi se pokazao ili skrajno nevještim upraviteljem ili jednako nevještim psihologom. Osim toga bi se teško u toj hipotezi protumačilo, kako su Židovi mogli osloboditi na Pashu *quem voluissent*, kako veli Matej, ili *quemcumque petissent*, kako čitamo kod Marka.

Sasvim se drukčije čitava stvar može shvatiti, ako se držimo strogo teksta. Onda je i razumljivije, a možda i jedino razumljivo, kako se mnoštvo Židova moglo odlučiti za Barabu protiv Krista.

Obično se tumačenje Barabinog slučaja upotrebljavalo obilno u tu svrhu, da se pokaže velika zloba Židova. Po tumačenju, što smo ga gore iznijeli, ne može se više ova zгода toliko uzimati u tom smislu. No može se uspješno primjeniti za drugu jednu pouku: kako mnoštvo, i protiv istine, voli buntovnike, vikače, a ne imponira mu miroljubivost, krotkost, strpljivost i jednostavna pravednost.

Pred drugi međunarodni tomistički kongres.

Kuničić J., O. P.

Mnogi su pojedinci i mnoge crkvene znanstvene ustanove radosno primili vijest, da je »Rimska Akademija sv. Tome« zajedno s Akademijom »Dei Lincei« sazvala u Rim drugi međunarodni tomistički kongres za vrijeme od 23 — 28 studenoga t. g. Stanka od 10 godina poslije prvog kongresa u Rimu (god. 1925) do danas predugo je trajala. Nametnula se potreba, da se najistaknutiji nosioci tomističke misli zajedničkim dogovorom posavjetuju o gorućim pitanjima sadašnjice, te da pod vodstvom »Zajedničkoga Naučitelja« pokažu nedostiživu asimilatornu snagu tomističkog, uvijek suvremenoga sistema.